

PROPOZYCJE TEMATÓW PREZENTACJI MATURALNYCH NA EGZAMIN WEWNĘTRZNY Z JĘZYKA POLSKIEGO

W ROKU SZKOLNYM 2010/2011

I. LITERATURA

1. „Młodzi przeciwko starym”- odwołując się do wybranych przykładów, ukaż konflikt pokoleń jako zjawisko charakterystyczne dla różnego rodzaju przełomów w literaturze.
2. Wpływ domu na tożsamość człowieka. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
3. Maski-ich rola i znaczenie w życiu człowieka. Rozważ problem, nawiązując do wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
4. Życie ludzkie jest mieszanką szaleństwa i rozsądku. Wskaż, w jakim stopniu wpływały one na postępowanie wybranych bohaterów literackich.
5. Władza i władca jako motyw literacki. Przedstaw jego funkcjonowanie w wybranych utworach literackich różnych epok.
6. Odwołując się do wybranych przykładów, wyjaśnij różne sposoby funkcjonowania tradycji homeryckiej w literaturze polskiej.
7. Mistrzowie i uczniowie wśród twórców literatury. Dokonaj analizy wybranych utworów literackich ujawniających związki między ich twórczością.
8. Objaśnij, analizując wybrane przykłady, obecność dziedzictwa sarmackiego w literaturze epok późniejszych.
9. Jednostka wobec zbiorowości. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie, pochodzących z dwóch różnych epok literackich.
10. Dialog twórców literatury z filozofami. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie, odwołując się do literatury dawnej lub/i współczesnej.
11. Antyutopie w literaturze. Odwołując się do wybranych przykładów, objaśnij sposoby kreowania i funkcjonowania tego motywu.
12. Artysta jako bohater literacki. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie.
13. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza. Objaśnij zagadnienie, wykorzystując analizę wybranych tekstów jednego autora.
14. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie.
15. Wyjaśnij, na czym polega inspiracja folklorem w wybranych utworach literackich z różnych epok.
16. Na wybranych przykładach z różnych epok objaśnij funkcję konwencji onirycznej w kreowaniu świata przedstawionego.
17. Etos inteligenta i jego demaskacja. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie.
18. Odwzorowywanie świata, prowokacja, eksperyment artystyczny. Wybierz i objaśnij przykłady, które są odzwierciedleniem tych kategorii w najnowszej literaturze polskiej.
19. Literatura faktu - dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku, wykorzystując wybrane przykłady.
20. Rekwizyty i ich funkcja w utworach dramatycznych lub/i epickich. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie, pochodzących z różnych epok.
21. Apoteoza codzienności. Dokonaj analizy wybranych tekstów literackich podejmujących to zagadnienie, powstałych po 1918 roku.

22. Wykorzystując wybrane przykłady, przedstaw funkcjonowanie motywu balu i biesiady w literaturze polskiej i obcej.
23. Dokonaj analizy różnych ujęć motywu rycerza w literaturze polskiej i obcej.
24. Dokonując analizy wybranych literackich manifestów pokoleń, wyjaśnij, jaką hierarchię wartości one proponują.
25. Wyjaśnij, jak rozumieją rolę poety romantycy i twórcy literatury po 1945 roku. Rozwiń temat na przykładzie wybranych utworów.
26. Literackie dialogi przeciwników. Objaśnij zagadnienie, wykorzystując przykłady wybranych bohaterów literackich.
27. Odwołując się do wybranych przykładów, objaśnij różnorodne sposoby prowadzenia narracji w powieści XIX i XX wieku.
28. Sceny finalne utworów literackich. Objaśnij ich funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
29. Deformacja świata i jej funkcje w wybranych utworach literackich różnych epok. Objaśnij zagadnienie, wykorzystując wybrane przykłady.
30. Literackie wizje młodości. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie.
31. Dokonaj analizy różnych ujęć motywu polskiego dworu, wykorzystując wybrane teksty literackie.
32. Wizerunek Boga w poezji różnych epok. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie.
33. Prześledź i porównaj na wybranych przykładach topos domu.
34. Myśli o nieśmiertelnej sławie poetyckiej. Objaśnij sposób ich ujęcia, przywołując wybrane utwory literackie.
35. Przywołaj wybrane przykłady motywu tańca w literaturze i określ jego funkcje.
36. Wyjaśnij, analizując wybrane przez siebie przykłady, jakie znaczenie dla interpretacji utworu literackiego ma jego tytuł i motto.
37. Metafora świata - teatru. Objaśnij, jak funkcjonuje ona w wybranych tekstach literackich.
38. Dokonaj interpretacji literackich obrazów szkoły, wykorzystując wybrane teksty.
39. List i testament - objaśnij, jak te formy wypowiedzi zostały wykorzystane w tekstach literackich z różnych epok.
40. Odwołując się do wybranych przykładów, dokonaj analizy charakterystycznych cech literatury postmodernistycznej.
41. Polskie Safony. Porównaj twórczość wybranych poetek, wykorzystując teksty literackie.
42. Poezja religijna. Dokonaj interpretacji porównawczej tekstów o tej tematyce z różnych epok literackich.
43. Poetycka refleksja jako narzędzie samopoznania. Dokonaj analizy wybranych współczesnych tekstów poetyckich podejmujących to zagadnienie.
44. Przenikanie świata realnego i fantastycznego w utworach literackich. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie.
45. Wykorzystując wybrane przykłady, omów funkcje ironii w literaturze.
46. Wpływ teorii psychologicznych na prozę w XX wieku. Objaśnij zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
47. Wykorzystując przykłady z różnych epok, objaśnij, jak w literaturze funkcjonuje motyw lotu.
48. Literackie interpretacje historii. Dokonaj analizy wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie, pochodzących z różnych epok.
49. Literackie portrety miast. Dokonaj analizy wybranych tekstów ilustrujących to zagadnienie.

50. Dokonaj analizy literackich obrazów relacji między ojcem a synem. Odwołaj się do wybranych tekstów podejmujących to zagadnienie, pochodzących z różnych epok.
51. Objaśnij, jaką rolę pełnią obrazy „małych ojczyzn” w wybranych utworach polskiej literatury współczesnej.
52. Między światem marzeń a rzeczywistością. Objaśnij, jak funkcjonuje ta opozycja w odniesieniu do bohaterów literackich z różnych epok.
53. Język jako temat literatury współczesnej. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
54. Motyw zbrodni i kary. Dokonaj analizy przykładów literackich różnie ilustrujących ten motyw.
55. Aluzja literacka. Posługując się konkretnymi przykładami, wyjaśnij, jakie może ona pełnić funkcje w utworze literackim.
56. Omów sposoby wykorzystania konwencji groteski, odwołując się do analizy wybranych utworów literackich.
57. Literatura XX wieku wobec totalitaryzmu. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
58. Swój i obcy w literaturze polskiej od XIX wieku. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
59. Podróż jako inspiracja. Dokonaj analizy przykładów literackich ilustrujących to zagadnienie.
60. Fantastyka literacka- dokonaj analizy i interpretacji przykładów ilustrujących ten typ twórczości.
61. Analizując wybrane utwory, przedstaw sposoby pojmowania zjawiska codzienności utrwalone w literaturze różnych epok.
62. Funkcja realizmu i kreacji w romantycznych poematach o miłości. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.
63. Reportaż jako gatunek na pograniczu piśmiennictwa dokumentarnego i literatury. Scharakteryzuj na przykładzie wybranych utworów Hanny Krall lub/i Ryszarda Kapuścińskiego.
64. Apokryf w literaturze dawnej i współczesnej. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady różnych rodzajów apokryfu i literatury apokryficznej z epoki staropolskiej oraz XX lub/i XXI wieku.
65. Sposoby kreowania portretu w literaturze okresu romantyzmu (np. w gawędzie i literaturze gawędowej). Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.
66. Literackie opisy bitew. Określ ich rolę, analizując wybrane przykłady.
67. Nowe pokolenie polskiego reportażu (W. Jagielski, L. Ostałowska, M. Szczygieł, W. Tochman, A. Domosławski, A. Fostakowska, M. Grzebałkowska). Scharakteryzuj piśmiennictwo reportażowe wybranych autorów, wskazując na indywidualne i wspólne właściwości ich stylu.
68. Relacje między Bogiem a człowiekiem. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady literackie.
69. Obraz Rosji i jej mieszkańców w literaturze polskiej i obcej. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
70. Omów różne postacie cierpienia i postawy wobec niego w Biblii, a także ich kontynuacje w wybranych utworach literackich.
71. Od młodości do dojrzałości. Prześledź drogę do poznania prawdy o świecie wybranych postaci literackich.
72. Różne rozumienie pojęcia patriotyzmu w literaturze polskiej. Omów temat w oparciu o wybrane przykłady utworów pochodzących z różnych epok.
73. Przedstaw Polaków portret własny odzwierciedlony w literaturze staropolskiej. Odwołaj się do wybranych utworów.

74. Motyw franciszkański w literaturze. Omów sposób jego funkcjonowania na wybranych przykładach.
75. Człowiek i jego zmagania z losem oraz historią w literaturze XX wieku. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
76. Przedstaw temat emancypacji kobiet, analizując wybrane dzieła literackie.
77. Dialog ze średniowieczem w literaturze późniejszych epok. Omów temat na podstawie analizy wybranych dzieł.
78. Poezja współczesna wobec tradycji barokowej. Przedstaw temat, analizując wybrane dzieła.
79. Różne sposoby kreowania obrazu dziecka w literaturze dotyczącej holocaustu. Przedstaw temat, analizując wybrane dzieła.
80. Porównaj różne ujęcia motywu wesela w literaturze i ich funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
81. Dobro własne czy sprawy publiczne? Zaprezentuj temat, oceniając postawy wybranych bohaterów literatury dawnej i współczesnej.
82. Indywidualizm-wyraz dumy i wielkości człowieka, przejaw jego pychy, manifestacja inności... Oceń postawę wybranych bohaterów literackich różnych epok.
83. Kultura śródziemnomorska jest źródłem inspiracji dla wielu twórców literatury. Interpretując wybrane teksty, wyjaśnij, jaką funkcję pełnią w nich nawiązania do mitów greckich i rzymskich.
84. Arka Noego czy wieża Babel- na podstawie wybranych tekstów literackich XX wieku określ wizerunek oraz perspektywy duchowego i cywilizacyjnego rozwoju współczesnego świata.
85. Sen, widzenie, zjawy, spotkanie z sobowtórem...- różne sposoby prezentowania życia wewnętrznego bohaterów. Omów na wybranych przykładach.
86. Wpływ psychoanalizy na bohaterów literatury współczesnej. Rozwiń temat na przykładzie dzieł pisarzy XX i XXI w.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Cywilizacja dwudziestego wieku to klęska czy triumf człowieka? Rozstrzygnij ten dylemat, odwołując się do wybranych dzieł literackich, plastycznych, filmowych...
2. Dokonaj analizy wybranych przykładów różnorodnego ujęcia motywu pożegnania w literaturze i sztuce.
3. Uprzedmiotowanie człowieka jako problem we współczesnej literaturze i sztuce. Dokonaj interpretacji wybranych przykładów.
4. Objaśnij na wybranych przykładach funkcjonowanie symboli w poezji i w malarstwie.
5. Przywołując wybrane przykłady, objaśnij rolę inspiracji biblijnych we współczesnej literaturze i filmie.
6. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX wieku i w filmie. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
7. Odwołując się do wybranych przykładów, objaśnij różne ujęcia motywu apokaliptycznego w literaturze i sztuce.
8. Sceny batalistyczne w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł z różnych epok.
9. Dylematy moralne naszych czasów. Dokonaj analizy wybranych przykładów, odwołując się do poezji współczesnej oraz filmów K. Zanussiego i /lub K.Kieślowskiego.
10. Ekspresjonizm w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.

11. Obraz powstania warszawskiego w literaturze i filmie. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
12. Teatralne i telewizyjne realizacje dramatów współczesnych. Zanalizuj i oceń wybrane spektakle teatralne.
13. Motyw powstania styczniowego w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy zagadnienia, odwołując się do interpretacji wybranych utworów, malarstwa lub filmu.
14. Odwołując się do wybranych przykładów, wyjaśnij funkcjonowanie motywu rodziny w dziełach literackich i plastycznych.
15. Impresjonizm w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
16. Obraz wsi w polskiej literaturze i malarstwie pozytywizmu oraz Młodej Polski. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
17. Kontrast jako zasada kompozycyjna. Omów temat na wybranych przykładach, odwołując się do analizy dzieł z różnych dziedzin sztuki.
18. Dokonaj analizy różnych ujęć motywu przemijania w literaturze i sztuce. Odwołaj się do wybranych przykładów.
19. Obrazy Tatr i Podhala w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
20. Afrodyta - Wenus. Objasnij, analizując wybrane dzieła, jak funkcjonuje motyw mitycznej bogini w literaturze i sztuce.
21. Mit ikaryjski w literaturze i malarstwie. Na wybranych przykładach objaśnij funkcjonowanie i różnorodność interpretacyjną mitu o Ikarze.
22. Literacka i filmowa wizja PRL-u. Dokonaj interpretacji wybranych tekstów kultury.
23. Objasnij na przykładach analiz wybranych dzieł, w jaki sposób konwencja realistyczna funkcjonuje w literaturze i malarstwie drugiej połowy XIX wieku.
24. Portrety dzieci. Dokonaj analizy wybranych dzieł z różnych dziedzin sztuki.
25. Literackie i malarskie obrazy melancholii. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
26. Dzieło sztuki jako źródło inspiracji pisarzy współczesnych. Objasnij zagadnienie, odwołując się do analiz wybranych tekstów poetyckich lub/i eseistycznych.
27. Adaptacje filmowe A. Wajdy a ich literackie pierwowzory. Dokonaj interpretacji porównawczej 3 przykładów wybranych dzieł.
28. Walka dobra ze złem. Dokonaj analizy przykładów literackich i filmowych ilustrujących to zagadnienie.
29. Przedmieście i prowincja w literaturze i malarstwie XX wieku. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
30. Różnorodne ujęcia motywu ogrodu w literaturze i sztuce. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
31. Artystyczne ujęcie macierzyństwa. Zaprezentuj funkcjonowanie motywu poprzez analizę wybranych przykładów dzieł literackich i malarskich.
32. Filmowe kreacje bohaterów literackich. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
33. Przedstaw na wybranych przykładach, jakie funkcje w literaturze i sztuce Młodej Polski spełnia motyw pejzażu.
34. Różnorodne ujęcia motywu Arkadii w literaturze i malarstwie. Dokonaj analizy przykładów ilustrujących to zagadnienie.
35. Objasnij, jak motyw wędrowki został wykorzystany w wybranych dziełach literackich i filmowych.
36. Objasnij na przykładach analiz dzieł z literatury i innych dziedzin sztuki, jak twórcy barokowi wyrażali niepokoje metafizyczne.
37. Turpizm w literaturze i sztuce. Omów problem na przykładach analiz wybranych dzieł.

38. Objaśnij, wykorzystując przykłady analiz wybranych dzieł, jakie funkcje w literaturze i sztuce romantycznej pełni motyw pejzażu.
39. Sposoby przedstawiania kobiety. Omów zagadnienie, odwołując się do analizy wybranych dzieł z różnych dziedzin sztuki, reprezentujących różne epoki.
40. Kultura orientalna i jej wpływ na kulturę europejską. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do analizy wybranych przykładów z różnych dziedzin sztuki.
41. Autoportret w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do analizy wybranych przykładów różnych tekstów kultury.
42. Francja za panowania Ludwika XIV w literaturze i sztuce. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do analizy wybranych przykładów z różnych tekstów kultury.
43. Teatr, cyrk, kabaret w polskim teatrze współczesnym. Na podstawie analizy wybranych przykładów scharakteryzuj zjawisko mieszania gatunków i określ jego funkcje.
44. Metamorfozy postaci Szekspirowskich (np. Hamleta) w polskim dramacie i teatrze. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady przedstawień, koncepcji reżyserskich lub/i kreacji aktorskich.
45. Motyw śmierci i jego funkcjonowanie w literaturze i sztukach plastycznych. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
46. Mogiły, ruiny, opustoszałe zamki ... Omów rolę znaków przemijania w literaturze i innych dziełach sztuki.
47. Różne oblicza miłości w literaturze i sztuce - przedstaw wybrane przykłady, oceniając ich aktualność i wartość artystyczną.
48. Omów przykłady adaptacji filmowych wybranych powieści XIX i XX w.

III. JĘZYK

1. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy wskazujące na ich przynależność środowiskową i charakter.
2. Objaśnij na wybranych przykładach, w jaki sposób literatura współczesna wykorzystuje odmianę mówioną języka.
3. Dokonaj analizy wybranych przykładów etykiety językowej różnych czasów i środowisk.
4. Retoryka dawna i współczesna. Na przykładzie analizy wybranych tekstów objaśnij, na czym polega sztuka przemawiania.
5. Dokonaj analizy języka piosenek wybranego polskiego zespołu muzycznego. Oceń zasadność doboru środków wyrazu.
6. Język prasy młodzieżowej. Omów na przykładach odmianę stylu publicystycznego typową dla czasopism młodzieżowych.
7. Błędy językowe jako źródło komizmu. Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
8. Zanalizuj i oceń perswazyjną funkcję języka we współczesnych pismach użytkowych.
9. Parodia jako zjawisko językowe. Dokonaj analizy zagadnienia, odwołując się do wybranych przykładów z literatury.
10. Angielszczyzna w języku polskim. Zanalizuj wybrane zapożyczenia i oceń ich funkcjonalność w procesie komunikacji językowej.
11. Dokonaj analizy środków językowych wykorzystywanych w nagłówkach prasowych i określ ich wpływ na poczytność prasy -
12. Sztuka epistolografii oraz jej różne formy i funkcje. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do analizy wybranych przykładów.
13. Związki frazeologiczne przenikające do języka z literatury pięknej. Zanalizuj przykłady, odwołując się do utworów z różnych epok.

14. Analizując wybrane przykłady, określ wpływ języka potocznego na współczesną poezję.
15. Przenikanie do języka ogólnego słownictwa z gwar środowiskowych. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
16. Funkcje stylizacji biblijnej. Dokonaj analizy wybranych jej przykładów.
17. Objaśnij na wybranych przykładach, jak współczesna reklama realizuje językową funkcję perswazyjną.
18. Na podstawie obserwacji języka Twojej grupy rówieśniczej, określ w zakresie słownictwa i frazeologii jego cechy charakterystyczne.
19. Funkcje stylizacji środowiskowej. Dokonaj analizy wybranych jej przykładów.
20. Nazwy współczesnych sklepów, kawiarni, instytucji. Określ, wykorzystując zgromadzone przykłady, jakie tendencje dominują w tej dziedzinie nazewnictwa.
21. Określ, jaką rolę odgrywają stereotypy językowe w budowaniu obrazu rzeczywistości. Odwołaj się do wybranych przykładów.
22. Funkcje stylizacji gwarowej. Dokonaj analizy wybranych jej przykładów.
23. Porównaj funkcje środków retorycznych wykorzystanych w wybranych przykładach kazań staropolskich i współczesnych (np. papieskich).
24. Wykorzystując odpowiednio dobrane przykłady, zaprezentuj, jaką rolę pełnią neologizmy w literaturze.
25. Zaprezentuj sposoby wykorzystania przez współczesną felietonistykę prasową elementów różnych stylów funkcjonalnych.
26. Omów mechanizmy nowomowy. Posłuż się konkretnymi przykładami literackimi i publicystycznymi.
27. Funkcje stylizacji historycznej. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
28. Oceń, posługując się wybranymi przykładami, wartość zapożyczeń jako sposobu uzupełniania zasobu współczesnego języka polskiego.
29. Funkcje i sposoby wykorzystania języka w Internecie. Omów i oceń zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
30. Dokonaj analizy języka tekstów wybranego polskiego kabaretu. Oceń zasadność doboru środków wyrazu.
31. Łączliwość wyrazów we współczesnym języku codziennym (np. w Internecie itp.) i w opisie słownikowym. Porównaj, analizując dowolnie wybrane wyrazy.
32. Stałe związki frazeologiczne i ich funkcjonowanie w obiegu publicznym. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady.
33. Sposoby wykorzystania łączliwości leksykalno - semantycznej wyrazów. Przedstaw temat, analizując wybrany przykład utworu prozatorskiego, wierszy jednego autora, reklam lub nagłówków tytułów prasowych.